

Titus Brandsmahuis, Huis van Ontmoeting Jaarverslag 2022

Na een lange voorbereiding waarin we de vrijwilligers al een training aan konden bieden, na nog wat uitstel door de laatste restjes van de coronapandemie, en nadat de laatste restauratiewerkzaamheden in het Titus Brandsmahuis waren afgerond zijn we op maandag 7 februari 2022 van start gegaan met het Huis van Ontmoeting. Elke ochtend is het huis open van 9.30-11.30 uur en op vrijdag na de mis van 10.15-11.30 uur.

Beginfase, februari tot april 2022

We hebben de publiciteit rond de feestelijke heropening van het Titus Brandsmahuis gebruikt om het Huis van Ontmoeting onder de aandacht te brengen. Vanaf het begin kwamen er mensen die in de lokale en regionale bladen gelezen hadden over de mogelijkheid koffie te komen drinken en de krant te lezen in het vernieuwde Titus Brandsmahuis. De eerste weken was het zoeken. Soms waren er vijf mensen tegelijk die van buiten kwamen en nog een tiental parochianen die vanuit hun vrijwilligerswerk langs kwamen en een kopje koffie meedronken. Maar er waren ook ochtenden dat er niemand kwam. Vrijwilligers hadden daar moeite mee. Was het wel zinvol wat ze deden?

Al snel stond er een groot bord op de stoep met de aankondiging dat iedereen welkom is voor een bakje koffie, een praatje, of voor de krant of een concrete vraag. Ook dat zorgde voor nieuwe bezoekers.

Voor de parochianen die vrijwilliger zijn bij de parochie, bij de schoonmaakploeg, de klusploeg, de drukkers, de bloemengroep en het secretariaat werd het Huis van Ontmoeting al snel een warme woonkamer. Tot onze verrassing vonden deze vrijwilligers het ook leuk om nieuwe mensen te leren kennen aan de koffietafel. Spontane gesprekken zorgden voor een band en de bereidheid om elkaar even te helpen.

We zijn begonnen met 23 vrijwilligers voor het koffie zetten en de gastvrijheid op de ochtend, van wie een aantal alleen als invalkracht beschikbaar waren. Elke ochtend zijn er twee vrijwilligers actief. Dat betekende dat we op een paar gaten na elke ochtend genoeg mensen hadden. Het huis kan alleen open als er twee vrijwilligers zijn. Dit is voor de veiligheid van de vrijwilligers en de bezoekers. Als er iets gebeurt, een conflict, iemand die onwel wordt of andere onverwachte dingen, dan moet je op elkaar kunnen rekenen. Op een conflict ga je samen af, is de afspraak. Bij ziekte of ongeluk, kan 1 persoon bij de patient blijven en de ander kan hulp halen en evt. de andere gasten gerust stellen.

We zijn op 2 februari gestart met een vrijwilligerslunch om mensen enthousiast aan het werk te laten gaan en om alles nog even door te spreken voor het begin van de activiteiten. Op 29 maart was de volgende lunch om te luisteren naar de eerste ervaringen van de vrijwilligers. Het doel is tegelijk om

elkaar beter te leren kennen want ze werken in vaste teams en komen elkaar daardoor lang niet altijd tegen.

De eerste ervaringen waren positief. Vooral de contacten met de gasten van buiten werd als zeer waardevol ervaren. Uitgesproken werd ook dat sommige mensen van het gastvrijheidsteam het liefst redderen met de koffie en de kopjes en het bezig zijn en dat anderen natuurtalenten zijn in gesprekken of in het gezellig maken aan tafel. Moeilijk zijn de stille ochtenden waarop maar weinig mensen langs komen.

April tot de zomer 2022

Vanaf Pasen is ook een gastvrijheidsteam zondag opgericht, zodat er na de zondagse viering in de Bonifatiuskerk koffie gedronken kan worden in het Titus Brandsmahuis. Hiervoor is een eigen team van 4 keer 2 vrijwilligers gevonden. Op zondag komen alleen kerkgangers. Een groot deel van hen is alleengaand en vindt het heerlijk om samen met anderen koffie te drinken en zo de lange, saaie zondag te doorbreken. Het is een groep die open is naar nieuwkomers en die zorg heeft voor elkaar. Als iemand er een keer niet is, dan bellen ze om te vragen of alles goed is. Als er hulp nodig is, dan zijn ze er voor elkaar. Het zorgt ervoor dat mensen zich welkom voelen in de geloofsgemeenschap.

Ook de doordeweekse ochtenden worden langzaamaan beter bezocht. Op maandagochtend is er vaak een activiteit zoals kaarten maken, een lied beluisteren en daarover in gesprek of biblioloog. Sommige bezoekers komen speciaal daarvoor. Op andere dagen wordt regelmatig samen de puzzel uit de Trouw gemaakt. Er zijn bijna geen ochtenden dat er niemand komt, ook al zijn de dinsdag en de donderdag wat rustiger dan de andere dagen.

Gemiddeld komen er zo'n 5 tot 10 bezoekers per ochtend van buiten de gemeenschap, aangevuld met een aantal parochianen die bij voorkeur een klusje op de morgen doen zodat ze ook kunnen aanschuiven bij de koffie en een enkele parochiaan die kampt met eenzaamheid of een hulpvraag.

Veel mensen die een afspraak hebben met de diaconaal werker komen ook een kopje koffie meedrinken. Het zorgt ervoor dat ze even gewoon mens kunnen zijn tussen de mensen, want sommigen zien alleen hulpverleners in hun leven. Gaandeweg komen er meer hulpvragen van de gasten die naar boven komen als het gesprek wat meer de diepte in gaat. De vragen gaan over hulp bij het vinden van een huis, problemen met instanties en bemiddeling daarin, ondersteuning bij een nieuwe koelkast of wasmachine en schulden. Veel mensen van de straat hebben behoefte aan geld voor boodschappen. Contant geld geven we niet. Wel zijn er supermarktbonnen beschikbaar voor wie honger heeft en voor wie tijdelijk zonder inkomen zit. Al deze vragen gaan via Lysbeth Minnema, de diaconaal opbouwwerker, die vaak aanwezig is op de ochtenden om te voorkomen dat er misbruik wordt gemaakt van de noodbronnen. Zij heeft goed contact en overleg met de Caritasinstelling van de parochie. Het dagelijks bestuur van de Caritas besluit over het toekennen van een vergoeding van grotere spullen. De diaconaal

opbouwwerker kan zelfstandig zonder overleg mensen helpen met een supermarktbon.

Hoogtepunt was de gastvrijheid die we verleend hebben aan het project BOSK. Dit waren 1000 bomen die door de stad Leeuwarden wandelden van plein naar plein, verplaatst door honderden vrijwilligers. Het zorgde voor gesprekken over het belang van groen in de stad, over duurzaamheid, over schoonheid en geluk.

De organisatie heeft drie weken lang in het Titus Brandsmahuis haar basis gehad. Ze zaten met ons aan de koffie, samen met de watergevers en de gemeenteman die het vuil weghaalde. Elke middag kwamen de vrijwilligers zich aanmelden. Het zorgde voor meer naamsbekendheid van het Huis van Ontmoeting, maar vooral voor een warme, gastvrije sfeer en veel enthousiasme waarmee we elkaar besmetten. Een aantal van onze vrijwilligers heeft een middag meegeholpen om de bomen door de stad te verplaatsen en ze werden daar erg vrolijk van.

Een zelfde soort kruisbestuiving vindt plaats met de Sant'Egidiomaaltijden op de laatste vrijdag van de maand. Mensen van de koffieochtenden schuiven aan bij de maaltijd en eters bij de maaltijd vinden het gemakkelijker om ook eens een kopje koffie te komen drinken op één van de ochtenden. De drempel wordt lager zowel bij de koffie als bij de maaltijden, want ze kennen het huis al en enkele van de mensen die er rondlopen.

Zomer 2022 tot december 2022

In de zomer zijn we vier weken dicht geweest na enige discussie. Voor een aantal van onze bezoekers is de zomer een lange, saaie tijd waarin weinig gebeurd en veel activiteiten gestopt zijn. Tegelijkertijd zijn onze vrijwilligers op vakantie en is de aanloop bij mooi weer beduidend minder. Daarom hebben we gekozen voor een sluiting van vier weken.

Na de zomer trekt het aantal bezoekers weer aan. Er komen nieuwe mensen. Een aantal vrijwilligers is gestopt vanwege het vinden van werk of vanwege gezondheidsklachten en er zijn nieuwe vrijwilligers bij gekomen. Voor het Huis van Ontmoeting melden mensen zich spontaan aan als vrijwilliger door een bericht in de krant of door mond-tot-mondreclame. Mooi is dat.

We startten het seizoen met een vrijwilligerslunch op 6 september. Iedereen was vrij tevreden over hoe het gaat. We bespraken of meer activiteiten zinvol zijn, maar concludeerden dat de meeste gasten komen voor de koffie en een praatje. Wel besloten we legpuzzels neer te leggen in de zaal. Hier wordt vanaf dag 1 tot op de dag van vandaag druk aan gewerkt. De puzzels van 500 stukjes waren zo snel af, dat we nu overgestapt zijn naar puzzels met 1000 stukjes. Voor een aantal gasten en vrijwilligers is dit de meest ontspannen bezigheid die ze kunnen bedenken en ze genieten er erg van. Op één van de dagen van Space for Grace bezochten coördinator Gerdy en projectleider Lysbeth het PAX-centrum in Utrecht. Een vrijwilligster van dat centrum vertelde dat ze bij de start droomden van 20 tot 30 bezoekers per

dag. Die komen er niet. Maar, zei ze, we merken dat we met vijf gasten onze handen al vol hebben, met twee vrijwilligers. Gerdy en ik, Lysbeth, keken elkaar aan: "ja, dat is bij ons ook zo. Als je iedereen aandacht wilt geven, dan heb je het met vijf gasten best druk, zeker als daar mensen bij zitten die veel aandacht vragen." Het heeft ons rustiger gemaakt in het streven naar aantallen van 20 gasten. We doen het voor de mensen die er zijn. Tussen de vijf en de tien gasten van buiten per dag die er nu komen, aangevuld met wat parochianen, daar zijn we helemaal tevreden mee.

Na de zomer is er weer een artikel verschenen in de Huis-aan-Huis-krant. Dat zorgt steeds voor nieuwe mensen die een keer binnenlopen en blijkt voor onze doelgroep beter te werken dan social media of foldertjes. Als mensen een keer geweest zijn, dan blijven ze vaak komen.

Onze gasten van buiten zijn voornamelijk mannen. Er zijn wat oudere mannen, soms met beginnende dementie, die komen voor de gezelligheid en een praatje. Een aantal heeft een vast programma met elke ochtend een andere plek waar ze koffie drinken. Daarnaast zijn er wat jongere mannen met een psychische kwetsbaarheid. Zij genieten vaak van diepgaande gesprekken over de actualiteit en over godsdienstige onderwerpen. Vanaf de zomer zijn er ook steeds meer mensen van de straat die ons weten te vinden. Sommigen hebben een sanctie bij de opvang specifiek voor daklozen van Wender en het Leger des Heils.

Op een gegeven moment werd bekend dat je bij mij supermarktbonnen kon krijgen. Door een verspreking zei ik tegen 1 persoon dat ik nu geen bonnen had, maar de donderdag daarop wel weer. Toen stonden er opeens 6 daklozen op de stoep met een vraag naar bonnen. Het heeft even geduurd voordat ze begrepen dat ik niet elke donderdag bonnen uitdeel. En ik heb geleerd om 'nee' te zeggen en duidelijk te zijn over in welke situatie iemand geholpen kan worden met een bon.

Tot slot komt een aantal vrouwen uit de parochie met enige regelmaat binnen. Ook zij hebben zo hun problemen met eenzaamheid, geld, psychische kwetsbaarheid of gedoe met instanties. Het Huis van Ontmoeting geeft hun ontspanning en een veilige plek om te zijn. Toch zijn de vrouwen duidelijk in de minderheid bij de gasten.

In het najaar is er een leuke brei-actie geweest. Een parochiaan opperde dit idee toen ze hoorde dat overal de verwarming lager werd gezet vanwege de hoge energieprijzen. Kunnen we geen mutsen en sjaals gaan breien voor iedereen die wel wat warmte kan gebruiken? Zo werd er wol en breinaalden ingezameld. Op een startochtend kwamen zo'n 5 mensen langs om een patroon te halen. Vele anderen breiden van huis uit mee. Op twee ochtenden hebben we taalstagiaires uit Syrië, die helpen koffie schenken om het Nederlands te oefenen. Ook zij bleken te kunnen breien en gingen met naalden en wol naar huis. De mutsen en de sjaals werden 6 weken later

ingezameld en ook daarna kwam er nog van alles binnen. Veel werd weggegeven aan mensen die weinig inkomsten hebben, andere werden verkocht in en rond de kerk en de opbrengst ging naar de energiekosten van de kerk. Bovenal zorgde het voor energie en enthousiasme, voor breiwerkjes aan de koffietafel en gesprekken over patronen en een ware ruilhandel in wol en patronen. Zo gingen we goedgehumt de winter door.

Conclusies

De doelstellingen van het eerste jaar Huis van Ontmoeting zijn redelijk gehaald. We zijn gestart en we zijn elke ochtend open. Er zijn voldoende vrijwilligers ook al is dat steeds weer een punt van zorg als er mensen uitvallen.

Er komen iets minder mensen dan van tevoren gedacht, zo'n 5-10 personen van buiten en wat parochianen, sterk variërend per dag. We zijn daar tevreden mee, omdat we op deze manier iedere gast voldoende aandacht kunnen geven.

Er zijn geen grote conflicten geweest, wel enkele gasten die bijzondere noden hadden en die ons soms voor grenzen stelden. In een gesprek is vervolgens duidelijk gemaakt dat het Huis van Ontmoeting waarschijnlijk niet de goede plek is voor wat hij of zij nodig heeft. Dit was erg leerzaam voor alle vrijwilligers en de professional die bij het Huis van Ontmoeting betrokken zijn. Ook is het een leerproces om goed om te gaan met mensen die veel aandacht opeisen. We willen niet dat andere gasten daardoor niet aan bod komen. We zien de vrijwilligers daar in groeien. Met humor is er veel mogelijk.

Het project heeft de verbinding tussen mensen, gelovig en niet-gelovig, versterkt. De geloofsgemeenschap heeft haar gevoeligheid vergroot voor mensen die kampen met noden, psychisch, materieel of relationeel. Samen praten bij een kopje koffie zorgt voor verbinding tussen mensen. Men ziet de ander als medemens en de problemen komen op de achtergrond. Vrijwilligers ervaren hoe geweldig mooi het is om zich samen in te zetten voor de medemens. Gastvrijheid wordt een houding die alle geledingen en groepen binnen de parochiegemeenschap kenmerkt als een olievlek die zich steeds verder uitbreidt. Je merkt dat de vrijwilligers van het gastvrijheidsteam ook rondom de weekendvieringen alert zijn op nieuwe bezoekers of op vragen van mensen. Ze versterken daarmee ook het gevoel van welkom zijn in de kerk. Door in het gelaat van de kwetsbare ander Christus te ontdekken zal het gelovig in de wereld staan van parochianen en wellicht ook van anderen gestimuleerd worden.

De Titus Brandsmakapel die aan het Titus Brandsmahuis vast zit wordt eigenlijk niet gebruikt om te bidden of een kaarsje aan te steken. Er wordt niet om gevraagd. Tegelijkertijd is de deur vrijwel altijd dicht. Op woensdag wordt de kapel gebruikt voor de stalling van een scootmobiel van één van de vrijwilligers. De gebedsruimte functioneert nu niet als zodanig. We moeten nog bespreken of we hier verandering in willen brengen.

Na de maaltijd op vrijdagavond is er een korte viering in de kerk. Daar komen ongeveer 20 van de 35 eters. De anderen wassen af of gaan naar huis.

De werkgroep Catechese en Spiritualiteit had een vol programma in 2022 met minimaal 1 activiteit per week en vaak nog meer. Zij maken een eigen jaarverslag. Gelukkig weten mensen het Titus Brandsmahuis goed te vinden ook voor persoonlijke verdieping. Op de meeste avonden zijn er tussen de 10 en 20 deelnemers.

Kortom, er is veel enthousiasme. Het is mooi om te zien hoeveel ontmoetingen er zijn tussen mensen en hoe verrijkend dat is. Vol vertrouwen gaan we het tweede jaar tegemoet.

Lysbeth Minnema, diaconaal opbouwwerker Sint-Vitusparochie en begeleider van het project Titus Brandsmahuis, Huis van Ontmoeting.